

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 5

БЕОГРАД 1936 ГОДИНЕ

КЊИГА 2

VI РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 24 ЈАНУАРА 1936 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО

ПРЕТСЕДНИК

СТЕВАН ЋИРИЋ

СЕКРЕТАР

МУСТАФА А. МУЛАЛИЋ

Присутни г. г. Министри: Претседник Министарског савета и Министар иностраних послова др. Милан М. Стојадиновић; Министар саобраћаја др. Мехмед Спахо; Министар без портфеља др. Шефкија Бехмен; Министар пољопривреде Светозар Станковић; Министар социјалне политике и народног здравља и заступник Министра физичког васпитања народа Драгиша Цветковић; Министар грађевина др. Марко Кожул; Министар шума и рудника Ђура Јанковић; Министар просвете Добривоје Стошовић; Министар финансија Душан Летица; Министар правде др. Миле Мишкулин; Министар пошта, телеграфа и телефона др. Бранко Калуђерчић; Министар без портфеља др. Миха Крек.

ПОЧЕТАК У 11 ЧАСОВА

САДРЖАЈ:

Пре дневног реда: 1 — Читање и усвајање записника V редовног састанка;

2 — Саопштење предлога резолуције Илије П. Михајловића и другова, народних посланика, којом траже да Краљевска Влада донесе у року од 20 дана Закон о раздужењу земљорадника, радника, занатлија и малих привредника.

Говорници: Претседник Народне скупштине Стеван Ћирић (10 пута), секретар Народне скупштине Мустафа Мулалић (3 пута), др. Милован Пинтеровић, Војислав Лазнић, Драгиша Стојадиновић, Никола Прека (2 пута), Потпретседник Народне скупштине Фрањо Маркић (2 пута), Војислав Ђорђевић, Министар финансија Душан Летица.

Претседник Стеван Ћирић: Господо народни посланици, отварам VI редовни састанак Народне скупштине. Позивам господина секретара да изволн прочитати записник V редовног састанка Народне скупштине.

Секретар Мустафа Мулалић прочита записник V редовног састанка Народне скупштине.

Претседник Стеван Ћирић: Има ли ко од господо народних посланика да учини какву примедбу на записник? (Др. Милован Пинтеровић: Молим за реч.) Има реч народни посланик г. др. Милован Пинтеровић.

Др. Милован Пинтеровић: Господо народни посланици, у записнику, како нам је сад овде прочитан, садржана је једна нетачност. Тврди се на крају тога записника да је председавајући јучерашње седнице Народне скупштине г. потпретседник Скупштине, са пристанком Скупштине, закључио седницу и одредио данашњу седницу са дневним редом како је овде прочитано. То је нетачно, господо народни посланици. У оном часу када је г. потпретседник Народне скупштине овакву констатацију можда учинио, њега нико није чуо. Шта више, био је овде, у Скупштини, толики метеж и толика галама да нико, па ни г. потпретседник Народне скупштине, није могао бити у стању да утврди расположење ове Скупштине. Толика је галама и толики метеж био овде. У томе часу налазило се пет или шест посланика горе на говорници, који су се били јавили за реч, али су остали без речи. Ја сам се сам попео на ове степенице,

мени је сведок бивши министар г. Прека, и хтео сам да говорим, али сам био изненађен када сам након ове галаме и констатације г. потпретседника сазнао шта је констатовао. Чиним дакле ову примедбу на записник и тражим да се унесе у данашњи записник. (Никола Прека: Молим за реч.)

Претседник Стеван Ђирић: Ја ћу вам дати реч, али пре тога има реч господин секретар да се изјасни по § 33 Пословника, да ли прима ову примедбу на записник.

Секретар Мустафа Мулалић: Господо народни посланици, ову примедбу на записник не могу примити, јер ова констатација, која је унесена у записник, да је седница закључена са пристанком већине, оснива се на томе да је била фактично већина за то.

Претседник Стеван Ђирић: Господо, у овом случају, кад секретар не прима примедбу на записник, по чл. 33 Пословника има Народна скупштина да одлучи, да ли да се прими ова примедба г. Пинтеровића или не. Она господа народни посланици, који примају ову исправку на записник нека изволе устати, а који не примају, нека изволе седети. (Већина седи.) Примедба није примљена. (Војислав Лазић: Молим за реч у вези са записником.)

Г. Војислав Лазић има реч.

Војислав Лазић: Господо, записник који је прочитан не одговара стварности како је седница текла. Код моје интерпелације о решењу земљорадничких дугова, ја сам тражио хитност те интерпелације и тамо у записнику стоји да је Скупштина одбила ту хитност. Али томе одбијању претходило је друго нешто, а то је, да је Претседник Краљевске владе узео реч и он одбио ту хитност, а тога у записнику нема, наиме нема да је после његове изјаве Скупштина одбила моје тражење хитности, и ја тражим да се у записнику запише онако како је било, јер записник мора да претставља тачну слику једне скупштинске седнице. Када је после саопштења моје интерпелације и после мога тражења хитности Претседник Владе добио реч и одбио хитност, то мора да се у записнику констатује... (Одобравање на левици)... јер овако изгледа да је само Народна скупштина одбила ту хитност, а да Претседник Владе пре тога није ништа говорио. Међутим, ствар је била јасна. Претседник Владе у име Владе није хтео да прими хитност и ви сте послушали њега, па сте ту хитност одбили. Ви сте се на тај начин солидарисали са Претседником Владе. Ја немам ништа против тога што сте се ви с њиме солидарисали. Примам то на знање, али нека се и у народу зна да Претседник Владе неће да се реши питање сељачких дугова. (Одобравање на левици. — Протести код већине.)

Претседник Стеван Ђирић: Има реч г. секретар да изјави, да ли прима ову примедбу на записник.

Секретар Мустафа Мулалић: Господо народни посланици, ни ову примедбу г. Војислава Лазића на записник не могу примити, јер се у скупштински записник уноси само оно о чему се ради или што се закључује.

Претседник Стеван Ђирић: Да ли Народна скупштина прима примедбу г. Лазића? (Прима. — Не прима.) Господа која не примају нека изволе седети, а која примају нека изволе устати. (Већина

седи.) Пошто већина седи објављујем да примедба г. Лазића на записник није примљена. (Граја на левици. — Драгиша Стојадиновић: Молим за реч у вези са записником.)

Претседник Стеван Ђирић: Има реч г. Драгиша Стојадиновића.

Драгиша Стојадиновић: Господо народни посланици, данашњи записник садржи два крупна фалсификата. Да је он писан на основу података из штампе режима, ја би разумео и одобрио бих да може такав записник да се пише. Али записник мора да буде огледало нашега рада овде у Народној скупштини, и он мора да буде верна слика онога шта је било. Господо, јуче је овде саопштена вама једна моја интерпелација, коју сам упутио на Претседника Владе, а тиче се одликовања лентама чланова Краљевске владе, а данас те интерпелације нема у записнику, а нема је ни у штампи режимској (Гласови са левице: То се разуме за ово друго!) Господо, још крупнији фалсификат је учињен на другој једној тачци. Прекид седнице који је инсценирала Краљевска влада... (Гласови код већине: Није тачно! — Граја на левици) ... претстављен је неверно. Господо, нити сам опоменут, нити је било галаме. Сви сте ви у тишини тога момента слушали шта се говорило и одједаред је Краљевске владе нестало са седнице. Поменута је једна уставна институција само. А, господо, допуштено је овде говорити све што Пословником није предвиђено да не може да се говори. Пословником је предвиђено да се посланик који вређа Краља, или Краљевски дом или који клевета, казни, а тек после друге опомене Претседник сме прекинути седницу, а кад се вратио Претседник Народне скупштине после прекида видели сте да нити ме је казнио, а ни пре тога опоменуо.

Претседник Стеван Ђирић: Господине посланиче, то није примедба на записник!

Драгиша Стојадиновић (наставља): Нити је имао разлога да ме казни, јер нисам никога вређао, никога клеветао. Требало је Краљевској влади да овде изведе један трик, да само оклевета нас. Господо, о томе ћу говорити опширније кад будем говорио о повреди Пословника.

То што је урађено са записником, урађено је и са стенографским белешкама. Претседник Народне скупштине овлашћен је да врши коректуру стенографских белешака. У Пословнику се каже: „Претседник је властан чинити само коректуру оних израза, који вређају достојанство Народне скупштине, или садрже личне увреде или клевете грађана.“ (Гласови са деснице: Доста са твојим провоцирањима!) Господо, чућете ви народ, ако нећете мене слушати! Господо, у стенографским белешкама, које су ми послате на коректуру, нашао сам страшне ствари.

Претседник Стеван Ђирић: Господине говорниче, то није примедба на записник. О стенографским белешкама не може се говорити приликом примедбе на записник. Ви сте своје све примедбе на записник рекли и Скупштина има да се изјасни да ли ће их примити.

Драгиша Стојадиновић (наставља): Добио сам реч, да ћу после добити право да говорим.

Тражим да се ове крупне грешке у записнику Народне скупштине не дешавају. Записник мора

да буде веран ономе стању шта је и како је овде урађено, и ако Влада и даље буде поступала тако, ми ћемо предузети друге мере да њу упутимо на закон. (Протести код већине — Пљескање на левици.)

Претседник Стеван Ђирић: Господо народни посланици, господин посланик Драгиша Стојадиновић употребио је један оштар израз „фалсификат записника”. (Граја и жучни протести на левици.) Колико је тачан тај израз, саопштиће вам господин секретар, јер, у колико се ја сећам, та интерпелација г. Стојадиновића, саопштена је у записнику... (Велика граја и бурни протести на левици). Господу, која вичу и не слушају претседника, опомињем на ред. (Драгиша Миловановић бурно протестује.)

Господина Миловановића опомињем на ред. (Драгиша Миловановић: Ја вашу опомену не примам! — Граја на левици. — Драгиша Миловановић и даље протестује.)

Народног посланика г. Драгишу Миловановића опомињем записаном опоменом на ред, а предложићу га на крају седнице за привремено искључење ако се не буде покоравао опоменама Претседника. (Граја на левици. — Јанко Баричевић: Против вас, г. Ђирићу, воде битку и ви немате толико центлменства да се уклоните одавде.)

Има реч господин секретар да изјави, да ли прима примедбе г. Стојадиновића на записник.

Секретар Мустафа Мулалић: Господо народни посланици, примедбу г. Драгише Стојадиновића на записник не могу примити ради тога што су у записник унесене све интерпелације. Исто тако констатовано је да је седница скупштинска била прекинута. Сви остали детаљи, који су се догађали у Народној скупштини, налазе се у стенографским белешкама. (Никола Прека: Молим за реч у вези са записником.)

Претседник Стеван Ђирић: Има реч г. Никола Прека.

Никола Прека: Господо народни посланици, народни заступник и мој друг г. др. Пинтеровић у своме говору споменуо је моје име и позвао се на мене да документира своје наводе у погледу неправилног закључка јучерашње сједнице Народне скупштине.

Његови су наводи, господо, тачни. Ја сам био присутан када су г. Пинтеровић и више наших других пријатеља тражили ријеч. На упит, кога је поставила опозиција путем својих претставки, путем својих клубова, народни заступник и потпретседник Југословенског клуба народних посланика, који је говорио, рекао је отворено да говори у име тога клуба. Тиме су имали права да говоре и претставници других клубова и да се изјасне да ли примају одговор г. претседника Народне скупштине или не примају. (Повици на левици: Тако је!) Господин потпретседник, или збуњен догађајима у Скупштини није видео или није хтео да види, господо, да се јављају други претставници клубова за реч и да су се јавили. Тиме је ускраћено нама право да говоримо у име наших другова и у име својих клубова и у томе је неправилност закључења јучерашње седнице.

Господо, још један доказ томе: ја сам пришао овде и упозоравао г. потпретседника на једног младог чиновника, који се врзма иза министарских

клуба. (Повици са левице: И сад је тамо!) Господо, ово је Народна скупштина, у којој имају право да се налазе само народни посланици, сенатори и службеници овога Дома, па ако се већ то и толерира, ја ипак тражим да се тај господин чиновник бар пристојно влада, а он се непристојно влада. Господин потпретседник није чуо те моје речи или их није хтео чути.

То сам, господо, имао да изјавим и сматрам да је незаконито и неправилно закључена јучерашња седница.

Претседник Стеван Ђирић: Има реч потпретседник Народне скупштине г. Фрањо Маркић.

Потпретседник Фрањо Маркић: Господо народни посланици, верујте да ме моје иступање овде фактички доводи у забуну. Ја сам се надао, када сам се појавио на овој говорници, да ћу доживети и дочекати аплауз са леве стране (Пљескање на десници — Смех на левици.) Ви, господо са леве стране, треба да схватите да човек у функцији председавајућег мора бити строго непристрасан и објективан, и ја Вас молим да то тако и схватите. Да сам био непристрасан и објективан, најбољи је доказ ово, да наводи народног посланика г. Николе Преке, по моме сазнању, не одговарају истини. (Поклици са деснице: Тако је!)

Господо народни посланици, сви сте били сведоци јучерашње галаме и гужве у овоме високом Дому, што, напослетку, не чини част ни претседавајућем ни вама овде. Верујте, господо народни посланици, да ја нисам ни приметио г. Никола Преку да је говорио самном. Верујте ми то, а треба да знате, г. Никола Прека, да ја нисам ни човек који се лако збуњује ни човек који лако подлеже утицају.

Господо народни посланици, ви треба да схватите тешку и деликатну улогу човека који претседава и који је ваш друг, а јуче је просто било немогуће утврдити и констатовати шта ко жели и у коме правцу се обраћа на мене.

Према томе сматрам да ће се примити ово моје образложење на знање како с једне тако и с друге стране. (Опште одобравање и пљескање. — Никола Прека: Молим за реч за личну примедбу.)

Претседник Стеван Ђирић: Има реч народни посланик г. Никола Прека ради личног објашњења.

Никола Прека: Господо народни посланици, потпретседник Скупштине г. Маркић у своме одговору био је нетачан. Ја нећу да употребим ријеч „неистину”, јер овде господа са претседничке столице мјере ријечи и траже да будемо скроз и скроз парламентарни. Господин потпретседник Маркић могао је казати да није видио или да није чуо да сам се јављао за ријеч, али није смео казати да није истина да сам га ја упозорио одавде да тражим ријеч, јер су сви моји другови то видели. Ја зато дижем свој глас у знак протеста на овакво изражавање г. потпретседника.

Претседник Стеван Ђирић: Има реч господин потпретседник Маркић ради личног објашњења.

Потпретседник Фрањо Маркић: Господо, ја нисам рекао да „није истина” него сам казао: по моме сазнању не одговара истини. По моме сазнању, господо, нико се на ме није јуче, у моменту о коме се говори, обраћао за реч.

Претседник Стеван Ђирић: Пошто секретар г. Мулалић ни једну примедбу на записник није при-

мио, прима ли их Народна скупштина? (Прима — Не прима.) Господа која примају нека изволе седети, а која су против нека изволе устати. (Већина седи.) Пошто већина седи објављујем да је записник примљен онако како га је г. секретар прочитао.

Изволите чути један предлог резолуције.

Секретар Мустафа Мулалић (саопштава): Г. Илија П. Михаиловић, народни посланик и други, подносе Народној скупштини на решење предлог резолуције, којом траже да Краљевска влада најдаље у року од 20 дана спреми и поднесе Народном претставништву на решење предлог закона о раздужењу земљорадника, радника, занатлија и малих привредника и да се овај закон изгласа пре предлога закона о буџету. Траже да се овај предлог резолуције не упућује нарочитом одбору, у противном да се огласи за хитан. (Види прилог.)

Претседник Стеван Ђирић: Уместо првопотписатога јавио се за реч ради образложења хитности народни посланик г. Војислав Ђорђевић. Има реч г. Ђорђевић. (Узвици на левици: Живео!)

Војислав Ђорђевић: Господо народни посланици, јуче је Народна скупштина имала један законски предлог о раздужењу земљорадника, занатлија и ситних привредника. Господин Претседник владе, у име Краљевске владе, одбио је хитност тога предлога, наводећи да би та хитност успорила решење тога питања, пошто владина већина и Влада имају своје пројекте. Ми смо, господо, разумели добро и нећемо, да узимамо славу владиној већини у доношењу тога закона, јер онога тренутка, ако би тражење хитности успорило хитност једног законског пројекта, који Краљевска влада хоће да поднесе, ми ћемо казати: Богу хвала, ако се деси и то чудо у Југославији и Краљевска влада донесе такав један законски предлог.

Из смисла изјаве Краљевске владе, ми смо разумели, да ће тај законски предлог бити хитнији од поднетог хитног законског предлога, те је према томе он потпуно сагласан са овом резолуцијом, и зато смо предложили, да се време доношења закона ограничи на 20 дана, што је несумњиво више него владина хитност, и да се у томе смислу и реши цео закон пре доношења буџета.

Господо народни посланици, није ово питање, питање обичног политичког трика или обичног политичког маневра, него је ово питање дубоко народно и социјално питање и ради тога ми га износимо. Десет година већ као мора притискује наш народ питање презадужености. (Одобравање на левици.)

Господо народни посланици, од једног чисто економског питања, које се појављује још у 1926 години, небрижљивошћу свих режима и свих влада дошло се дотле, да се то чисто економско питање претвори у прворазредно социјално-политичко, од кога ће зависити мир у нашој земљи. (Одобравање на левици.) Морам да потсетим све вас, да је још 1926 године Настас Петровић са Милошом Тупањанином и другима одржавао зборове за одужење земљорадника. Земљорадник је већ у то време алармирао: да је дошао у немогућност плаћања и да то питање треба решавати. Од тога тренутка до данас ми смо видели, да су поједине владе у изборној кампањи то питање стављале на чело свога програма, захтевале његово решење и на-

том програму добијале већину па га ипак после остављале нерешеног. Од Владе Веље Вукићевића, која је као изборну паролу избацила раздужење сељака, па до последњих посланичких избора, на којима смо сви бирани, то је питање било прво на дневном реду. (Одобравање на левици.)

Већ овај Парламенат прилично дуго заседава и то питање није решио. Ми смо имали прилике да претресамо и у одбору завршимо предлог трговачког закона, који је од много мање важности за ову земљу од питања раздужења, али ми закона о раздужењу још нисмо добили ни у разматрање.

Изгледа, господо, да се на то питање гледа онако како га постављају у својим резолуцијама удружења кредитора и оних кругова који не желе да се то питање реши. (Одобравање на левици.)

Настасу Петровићу већ су можда иструлиле кости, Веља Вукићевић се претворио у прах — а питање је нерешено. Изгледа да нека чудна сила као Тутанкаменова гробница убија све оне који покушају то питање да реше. (Одобравање на левици.)

Господо, ми се бојимо, да вас са деснице, који кажете да хоћете то питање да решите, та иста сила не убије. (Приговори са деснице.) За решавање тога питања мора се имати пуно снаге и морамо се супротставити свима закулисним силама, које немају рачуна да се то питање реши. Сељак и ми ту снагу драговољно дајемо за решење овог проблема.

Данас према статистици Министарства пољопривреде и израчунатом интересу сами земљорадници дугују близу 10 милијарди динара. (Приговори са деснице: Није то тачно.) Немојте да говорите исто што и претставници банака, да земљорадници дугују свега 3 милијарде динара и да земљорадник није дужан према вредности свога имања. Сељак зна једну чињеницу, да када се задуживао, да је вредност његовог имања била далеко већа но што је данас и да је према тој вредности могао дуг и да отплати. Данас он зна само једно, да је за њега поскупео новац, и да купљени пар волова за 8 до 10 хиљада динара данас не вреди толико, јер за исти пар волова не може да добије ни хиљаду динара и потребни су му сада осам пари волова да плати онај један. Он осећа тиме социјалну неправду и он се бори против ње и ви не видите, да тај револт и буна може да има тежих последица него што их жели и један од нас у овом Парламенту. (Упадице.)

Питање раздужења сељака није питање неозбиљно, да би парламентарцац при третирању овог питања могао да прави или неозбиљне упадице или да спречава говорнике у изражавању њиховог мишљења. Задужење земљорадника проузроковало је презадужење и занатлија и свих осталих малих привредника. (Чује се: То сви знамо). Али треба да знате исто тако, да овај Парламенат треба јасно да каже, да задуженост земљорадника није дошла њиховом кривицом и вољом, него је дошла једино због јачања наше националне валуте и пада цена што је страховито оштетило нашега сељака. Пошто није његова кривица, ми смо дужни, имамо обавезу, да ово питање решимо што пре, да га решимо онако како данас платежна моћ сељака изискује и онако како праведни обзир захтевају у једноме друштву које хоће да има правичности и мира у земљи. (Одобравање на левици). Не само да је ово питање

важно с тога што ће оно раздужити сељака, него је оно важно и с тога што сељак већ више од 10 година не ужива кредит. Од оног тренутка када је то питање покренуто, он нема нигде кредита, и данас, сељак, који би био у могућности да плати нови дуг својим радом у наредној години, нема могућности да се задужи, јер сви приватни и остали кредитори неће кредитирати више земљорадника све донде док се то питање не реши. Десет година наш земљорадник нема средстава за рад, нити има могућности употребе нових метода у пољопривреди и производњи онога што светске пијаци траже за потрошњу. Нико не сме да буде слеп на ову појаву, која је данас првокласна по својој важности и чије ће решење унети мир у земљу. А ако се то питање не реши, господо, испуниће се жеље оних крајњих левичарских кругова, који данас све више и више симпатија тога ради уживају. Ми смо бирани на једном заједничком програму без обзира што сте се ви на десници данас одвојили. У томе програму сељаштво и решење презадужености било је прво на дневном реду и ако ви, владина већина, поднесете добар закон имаћете и нас онога тренутка кад ова Скупштина буде решила то питање, па чак да не реши ни једно друго питање већ само ово, она је онда испунила један велики задатак и мирне душе може да каже: свршили смо оно, што је за нашу земљу било најважније. (Одобравање на левици).

Господо народни посланици, будимо искрени и свесни, да сем нас постоје и други утицаји, који спречавају решење овога питања. Те утицаје хоћемо да одстранимо. То су утицаји са деснице и са левице. Хоћемо да ван тих утицаја донесемо закон, којим ће дужник — земљорадник бити задовољан. Док су земље, које су у далеко горем економском и социјалном положају, давно и давно решиле то питање, као што је Бугарска и Румунија, док је и Немачка то питање решавала, и Пољска га решава, као и све друге земље, где је тај проблем постављен у истом обиму као и код нас, ми до данас нисмо га решили, јер све Уредбе, које су донете, оне су само мораторијум, који је још више оштетио сељака и онемогућио му нове кредите.

Ми морамо стати на становиште, да сваки убрани интерес већи од законског има се сматрати као отплата главнице, и онога тренутка, кад ова Скупштина реши то, десет милијарди дужних смањиле се много, а многи дужници постаће поверници садашњих повериоца. Поверници то знају и средствима која имају спречавају решење тога питања и доношење овог закона.

И зато, господо, ми предлагемо ову резолуцију, и молимо да се она прими, да се закон од стране владе поднесе Скупштини најдаље у року од 20 дана и да до априла, пре буџета, ово питање буде коначно решено. (Одобравање на левици.)

Ако би са политичког гледишта ишли, ми опозиционари не би имали рачуна да ова Влада реши ово питање, али ми жртвујемо уске политичке интересе за велике интересе народа. (Одобравање и плескање на левици.)

Ми сматрамо, господо, да је Отаџбина у опасности од великих друштвених нереда ради овог питања и зато позивамо све да решењу овога питања приступе што пре и зато вас овога пута мо-

лимо да усвојите нашу резолуцију, која није у корист уске политике, већ у корист народа, коме треба сви да служимо.

Претседник Стеван Ђирић: Пошто је Господин Претседник Краљевске владе морао да оде, то Господин Министар финансија има да се изјасни, да ли је Краљевска влада сагласна са тим, да се резолуција одмах прими или да се прво упути нарочитом одбору. Затим има да се изјасни да ли прима хитност те резолуције или не.

Има реч г. Министар финансија.

Министар финансија Душан Летица: Част ми је изјавити у име Краљевске владе да не примам хитност за предложену резолуцију. Разлоге за отклањање хитности дао је јуче у Народној скупштини, и то довољне разлоге, сам г. Претседник Краљевске владе. Према томе молим Народну скупштину да упути ову резолуцију на рад надлежном одбору. (Велика ларма и бучни протести на левици.)

Претседник Стеван Ђирић: Краљевска влада предлаже да се хитност одбаца. Према томе ко је против овога предлога нека изволи устати, а ко је за, нека изволи седети. (Већина седи — Бучни протести не престају на левици.) Објављујем да тражена хитност није примљена. (Бурни протести на левици.)

Овај предлог резолуције упутиће се нарочитом одбору, који ће се изабрати на наредној седници. (Поновни бурни протести на левици и повици: Поименично гласање.)

Ми смо већ јуче чули шта Пословник у овом погледу прописује. Ако Претседник мисли, по својој најбољој савести, да је јасан резултат гласања на основу седења и устајања, онда поименичном гласању нема места. (На левици протести никако не престају.) Опозиција се не може правити на оваквим питањима, о којима се Пословник јасно изразио. И ако се ви не умирите, ја ћу бити присиљен да прекинем седницу. (Посланици на левици продужују и даље бучно да протестују.)

Изволите чути један извештај Верификационог одбора.

Секретар Мустафа Мулалић (саопштава): Верификациони одбор подноси Народној скупштини извештај о доласку за народног посланика за Срез петрињски, Бановине савске, г. Ђире Џујана.... (Поновни бурни протести и повици на левици: Не може да се чита извештај Верификационог одбора, мора прво да се изврши поименично гласање о траженој хитности. Граја и протести на левици не престају.)

Претседник Стеван Ђирић: Пошто сам већ једанпут објавио да ћу морати прекинути седницу ако се господа не умире, а господа се до сада још нису умирала, то прекидам седницу на неколико минута.

(После прекида)

Претседник Стеван Ђирић: Господо, настављамо седницу. Молим господина секретара да изволи прочитати извештај Верификационог одбора. (Граја и бучни протести на левици. — Повици: Гласање!)

Ја сам једанпут изјавио да по Пословнику више гласања не може да буде. (Граја и бучни протести на левици и даље трају.)

Господо народни посланици, ја вас молим да у миру наставимо седницу, иначе ћу бити принуђен да затворим ову седницу и закажем идућу за сутра са истим дневним редом. (Граја на левици и даље траје.)

Позивам господина секретара да изволи прочитати извештај Верификационог одбора. (Др. Српко Вукановић прилази говорници и објашњава се са секретаром.) Господине Вукановићу, молим вас да одете на своје место. Господине секретару изволите наставити читање извештаја Верификационог одбора. (Граја и протести на левици непрекидно трају. — Повици: Гласање! Гласање! Народни посланици са левице стоје пред својим клупама.)

Господо народни посланици, ја сам се безброј пута уверио да већина седи, а ево и сада већина седи и према томе је резултат гласања, објављен

од стране Претседника, потпуно исправан. (Бурни протести на левици и упорни повици: Гласање! Гласање!).

Секретар Мустафа Мулалић: Господине Претседниче, у оваквој атмосфери немогуће је радити!

Претседник Стеван Ђирић: Господо народни посланици, ако не буде друге могућности за рад, онда ће Претседништво бити приморано да употреби све мере које Пословник предвиђа. (Народни посланици на левици и поред опомена Претседникових продужују са протестима и грајом.)

Господо, ја вас молим да поштујете достојанство Скупштине и своје рођено. (Звиждање и протести на левици.)

Пошто видим да се господа народни посланици неће да умире, а ја са своје стране нећу да прекршим Пословник, то затварам ову седницу, и, по Пословнику, идућу заказујем са истим дневним редом за сутра у 10 часова пре подне. (Граја.)

Седница је затворена у 13.15 часова.

ПРИЛОЗИ

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Београд

Привредна криза обухватила је све гране наше привредне делатности, а особито земљорадника, занатлију и малог привредника. Једна од најважнијих чињеница у кризи јесте презадуженост, која не одговара садањој привредној снази и платежној моћи дужника. Све донде, док се не реши питање раздужења, не може се ни отпочети са радикалним лечењем привредне кризе. И у Народној скупштини и ван ње, код свих привредних организација и јавних зборована, чуло се једнодушно мишљење народа о потреби ликвидације овог горућег питања.

Краљевска влада до данас није поднела ни један законски предлог о томе, а појединачни законски предлози, који постоје, можда ће бити онакве исте судбине, као што су били они у ранијим Парламентима, тј. или да се не донесу, или да се претрес одуговлачи у бесконачност.

Сматрајући да је ово питање једно од најважнијих у нашој земљи и чије решење захтева друштвени мир, привреда и милиони презадужених, нама је част, на основу § 69 Закона о пословном реду у Народној скупштини поднети Народној скупштини на решење следећи:

ПРЕДЛОГ РЕЗОЛУЦИЈЕ

Народна скупштина позива Краљевску владу да најдаље у року од двадесет дана спреми и поднесе Народној претставнишћу на решавање предлог закона о раздужењу земљорадника, радника,

занатлија и малих привредника и да се овај предлог закона стави на дневни ред Народног претставништва и изгласа пре предлога буџета државних расхода и прихода за буџетску 1936/37 год.

У смислу поменутог параграфа Закона о пословном реду у Народној скупштини молимо, да се овај предлог резолуције не упућује нарочитом одбору, већ да се у споразуму са Краљевском владом одмах приступи његовом решавању, а у противном, тражимо, да се овај предлог резолуције, у смислу § 62 Закона о пословном реду у Народној скупштини, огласи за хитан.

23 јануара 1936 године
у Београду

Народни посланици:

Илија Михајловић, Војислав Ђорђевић, Дамјан Арнаутовић, Миљивоје Ђ. Исаковић, Инж. Дим. Вујић, Драг. Ј. Ивановић, Чедомир А. Пејкић, Лука Костренчић, Инж. Влад. Тишма, Жив. Јевтић, Мил. Рашовић, Василије Трбић, Драгиша Стојадиновић, Др. Милован Пинтеровић, Никола Прека, Јоаким Куњашић, Мухамед Риџановић, Живко Даниловић, Никола Соколовић, Драгомир Миловановић, Милан Петковић, Милан Мравље, Комац Албин, Горњак Винко, Добершек, др. Јанко Баричевић, др. Анте Ковач, Јоца М. Георгијевић, Радисав Вучетић, Жив. Милановић, Милан Ј. Курилић, Коста Димитријевић, др. Жив. М. Поповић, др. Српко Вукановић, Растко Петковић, Милинко Милутиновић, Сима Ђ. Будимир, (седам нечитких потписа).